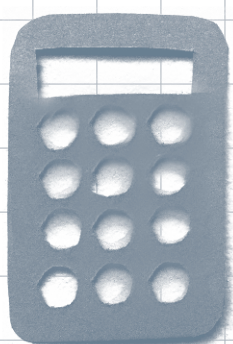

SCENARIUSZ POCHODZI Z PUBLIKACJI
„EDUKACJA GLOBALNA NA ZAJĘCIACH WIEDZY
O SPOŁECZEŃSTWIE W GIMNAZJUM” WYDANEJ PRZEZ
CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ W 2015 ROKU
W RAMACH PROJEKTU „W ŚWIAT Z KLASĄ”
AKTUALIZACJA W RAMACH PROJEKTU
„ŚCIEŻKI DO CELÓW” W 2019 ROKU

MIKROKREDYTY, KOBIETY I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Młodzież, zastanawiając się, kim jest człowiek przedsiębiorczy, poznaje ideę mikrokredytów oraz sylwetkę laureata Pokojowej Nagrody Nobla Muhammada Yunusa. W oparciu o dwie historie uczniowie i uczennice wezmą udział w dyskusji i podzielą się swoimi opiniami na temat mikrokredytów.

Zagadnienia:

- Konsumpcja i produkcja
- Globalny rynek i handel międzynarodowy
- Ubóstwo

Czas trwania:

- 45 minut

Pytanie kluczowe:

- Jaką rolę w ograniczaniu ubóstwa pełnią mikrokredyty?

Cele zajęć:

- Dowiesz się, czym są mikrokredyty i w jaki sposób mogą wspierać

przedsiębiorczość.

- Będziesz w stanie przedstawić własną opinię na temat mikrokredytów i ich znaczenia.

Podstawa programowa dla szkoły podstawowej:

- 9.1, 9.4

Metody:

- Praca z tekstem
- Dyskusja metodą myślących kapeluszy

Formy pracy:

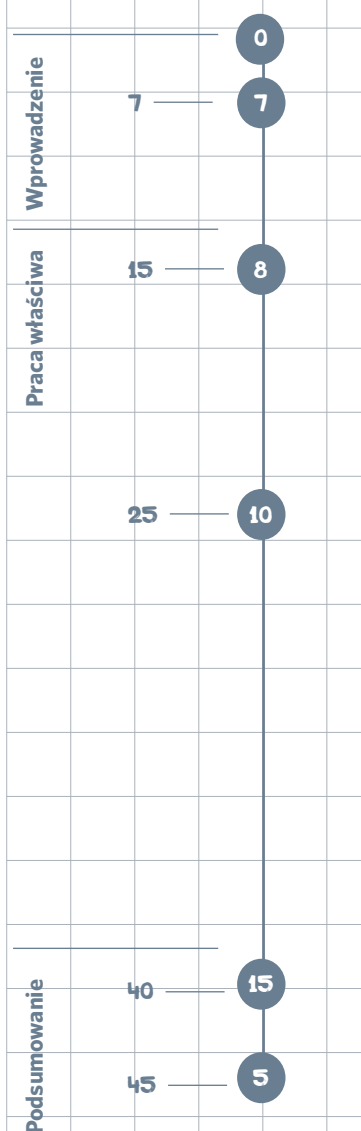
- Praca indywidualna
- Praca w grupach

Środki dydaktyczne i materiały:

- Załączniki

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- 1 Koniec z ubóstwem
- 5 Równość płci
- 8 Wzrost gospodarczy i godna praca
- 10 Mniej nierówności
- 12 Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- 17 Partnerstwa na rzecz celów

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zapytaj, czy młodzież spotkała się z pojęciem mikrokredytów: na czym polegają, komu się ich udziela i czemu służą. Przy podsumowaniu tej części dopowiedz brakujące informacje dotyczące idei mikrokredytów oraz przedstaw sylwetkę noblisty z Bangladeszu – Muhammada Yunusa; możesz skorzystać z materiału pomocniczego (załącznik nr 1).
2. Rozdaj kopie tekstu „Mikrokredyty, kobiety i przedsiębiorczość” (załącznik nr 2). Poproś, aby każdy przeczytał tekst. Wyjaśnij, że na podstawie tych historii młodzież będzie później dyskutować na temat mikrokredytów.
3. Zaproś młodzież do dyskusji, zadając pytanie kluczowe: Jaką rolę w ograniczaniu ubóstwa pełnią mikrokredyty? Podziel uczniów i uczennice na 5 grup. Wyjaśnij, że będziecie pracowali metodą myślących kapeluszy i powiedz, na czym polega ta metoda. Przypisz grupom kolory kapeluszy i poleć, aby odszukali argumenty przydatne w uzasadnieniu ich stanowiska.

Metoda kolorowych kapeluszy

Metoda przydatna w sytuacji, gdy młodzież przy rozwiązywaniu problemu ma zapoznać się z różnymi punktami widzenia. Pomaga przedstawić fakty w sposób uporządkowany, co ułatwia wypracowanie własnej opinii. Pięć kapeluszy różnego koloru symbolizuje sposoby postrzegania problemu, jego analizy i argumentowania w dyskusji. Jeśli klasa jest liczna, można stworzyć dodatkową grupę obserwatorów.

- Biały – opiera się na neutralnych faktach, liczbach i danych
- Czerwony – ukazuje emocje i uczucia
- Czarny – pesymista, zauważa trudności i problemy
- Niebieski – cechuje go dystans do omawianych zagadnień
- Żółty – optymista, zwraca uwagę na pozytywne aspekty

4. Grupy przedstawiają swoje racje i argumenty w dyskusji. Przypilnuj, aby pojawiły się wszystkie kolory i zachęcaj młodzież, aby w dyskusji pojawiło się jak najwięcej rozmaitych argumentów.
5. Po zakończeniu dyskusji poproś młodzież o jej podsumowanie i udzielenie odpowiedzi na pytanie kluczowe: Jaką rolę w ograniczaniu ubóstwa pełnią mikrokredyty?

PRACA PISEMNA DLA CHĘTNYCH:

1. Zaproponuj zadanie: Wyobraź sobie, że działasz w radzie miasta/gminy. Przedstaw swoje propozycje na wyzwianie przedsiębiorczej postawy wśród mieszkańców Twojej okolicy. Uargumentuj, że aktywność obywatelska ma sens.

Źródła:

Program Akcja dla Globalnego Południa, „Mikrofinanse w pytaniach i odpowiedziach, cz. I: Mikrokredyt”, 19.03.2013: <http://globalnepoludnie.pl/Mikrofinanse-w-pytaniach-i>

Przemysław Witkowski, "Mikrokredyt jako alternatywna forma pomocy w globalnej gospodarce?", Recykling Idei, 27.20.2007: <http://bit.ly/MikrokredytAlternatywa>

Nina Józefina Bąk, „Mikrofinanse i kobiety”: https://globalna.ceo.org.pl/sites/global-na.ceo.org.pl/files/mikrofinanse_i_kobiety_nina_bak.pdf

Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie, "Mikrofinanse a Milenijne Cele Rozwoju": www.unic.un.org.pl/rok_mikrokredytu/mikrofinanse_mcr.php

Załączniki:

Załącznik nr 1 – *Materiał pomocniczy: Mikrokredyty*

Załącznik nr 2 – *Materiał pomocniczy: Mikrokredyty, kobiety i przedsiębiorczość*

MIKROKREDYTY

Muhammad Yunus - laureat pokojowej Nagrody Nobla z 2006 roku, urodzony w Bangladeszu. Nagrodę otrzymał za popularyzację idei mikrokredytów jako elementu walki z ubóstwem na świecie. W tym celu założył Grameen Bank – wiejski bank dla ludzi ubogich. Yunus twierdzi, że ludziom ubogim należy zapewnić dostęp do usług finansowych, w tym kredytów, wychodząc z założenia, że w dzisiejszym świecie swobodny dostęp do usług bankowych mają jedynie ludzie zamożni, którzy tak bardzo ich nie potrzebują.

Mikrokredyt to pożyczka o niewielkiej wartości pieniężnej udzielana osobom, które nie mają zdolności kredytowej (nie mają stałej pracy, nie są w stanie oddać niczego w zastaw, nie mają wcześniejszego doświadczenia w korzystaniu z kredytów i ich spłacie). Aby rozwijać działalność gospodarczą każdy potrzebuje środków finansowych, których zwykle dostarczają banki komercyjne. Mikrokredyty powstały z myślą o tych osobach, które nie mają możliwości skorzystania z oferty banków komercyjnych, a chciałyby rozpocząć działalność jako drobni przedsiębiorcy i przedsiębiorczynie (np. żeby otworzyć sklep czy szyć ubrania). Z mikrokredytów najczęściej korzystają kobiety – w przypadku Grameen Banku stanowią one 90% kredytobiorców.

Na czym polega udzielanie mikrokredytów?

Jest to proces oparty na zaufaniu, a szczegółowe zasady udzielania mikrokredytów określają instytucje, które ich udzielają (banki lokalne, kasy spółdzielcze, organizacje pozarządowe, czasem także banki państwowe i komercyjne). Aby uzyskać pożyczkę kredytobiorca lub kredytobiorczynie (samodzielnie bądź w większej grupie) zwraca się o jej udzielenie do wybranej, dostępnej instytucji i przedstawia pomysł, który chce zrealizować dzięki mikrokredytowi. Po pozytywnym rozpatrzeniu prośby, instytucja udziela kredytu, a pożyczkobiorca, pożyczkobiorczynie może zainwestować otrzymane pieniądze, realizując swój pomysł na działalność przedsiębiorczą. Kolejne pożyczki otrzyma dopiero wówczas, gdy spłaci wcześniejsze zobowiązania.

MIKROKREDYTY, KOBIETY I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Historia Alice

35-letnia Alice Soko z Zambii (państwo w południowej Afryce) pierwszy mikrokredyt wzięła w 2010 roku dzięki pomocy brytyjskiej fundacji MicroLoan, która pomaga niezamożnym, przedsiębiorczym kobietom w Afryce, pożyczając im niewielkie kwoty na rozwój ich firm. Alice na początku otrzymała zaledwie 83 dolary. To jednak wystarczyło, by mogła otworzyć własny stragan, na którym do dziś sprzedaje kapentę (rybę), ryż i ziarna. W ciągu trzech lat biznes Alice świetnie się rozwinął. Kobieta nie ma problemów ze spłatą zobowiązań i może już pożyczać większe kwoty, nawet 240 dolarów. Część pieniędzy inwestuje w zakup większej ilości produktów na sprzedaż, żeby móc zarobić więcej. Część funduszy wydała na pomoc krewnym, a także na edukację dwojga swoich dzieci.

Statystyki z różnych krajów pokazują, że odbiorcami mikrokredytów są głównie kobiety, np. w Bangladeszu stanowią one aż 90% klientów Grameen Banku, najpopularniejszego banku oferującego podobne usługi. Zarządzanie własnymi finansami staje się narzędziem usamodzielniania i emancypacji. Okazane zaufanie buduje ich poczucie pewności siebie i godności.

Głosy krytyczne

Jednak prawda jest taka, że nie każdy rodzi się przedsiębiorcą – wielu ludzi nie posiada zdolności ani temperamentu, aby prowadzić własną firmę. Wśród głosów krytykujących mikrokredyty można usłyszeć argumenty odwołujące się do tego, że pożyczane w ten sposób pieniądze adresują skutki, a nie przyczyny ubóstwa – nie pomogą, jeśli rodzina została przymusowo wysiedlona ze swojej ziemi, czy jeśli służba zdrowia w danym kraju jest w złej kondycji. Próba odpowiedzi na niektóre z tych wyzwań polega na wiązaniu udzielenia mikrokredytu z innymi warunkami, takimi jak wystawienie dzieci do szkoły lub udział w kursie edukacji finansowej, bez której pieniądze mogą zostać wydane na bieżące potrzeby lub można wpaść w spiralę zadłużenia (kiedy ktoś bierze kolejny kredyt, żeby na czas spłacić ratę pierwszego kredytu). Innym wyzwaniem są napięcia i konflikty rodzinne, do jakich może dochodzić w niektórych kręgach kulturowych dlatego, że kobieta w rodzinie staje się aktywna i samodzielna.

Garść statystyk

- ▶ 95% klientów mikrofinansowych w Ugandzie zaangażowało się w działania związane z poprawą zdrowia i praktyk żywieniowych dzieci, w porównaniu do 72% nie będących pożyczkobiorcami.
- ▶ W Bangladeszu 96% klientów Grameen Bank stwierdziło, że dzięki mikropożyczce poprawiła się jakość ich życia. 86% pytanym przyznało, że ma lepszy dostęp do warunków sanitarnych, zaś 88% posłało dzieci do szkoły dzięki uzyskanym w ten sposób pieniądзом. Dodatkowo 55% chłopów, którzy zaciągnęli mikrokredyt weszło w posiadanie ziemi uprawnej.
- ▶ W Boliwii dochody klientów korzystających z mikrokredytów podwoiły się. Pożyczkobiorcy częściej korzystali ze służby zdrowia i z możliwość posyłania dzieci do szkoły.
- ▶ Ze względu na wysokie ryzyko finansowe, mikrokredyty są udzielane na mniej korzystnych warunkach niż klasyczne kredyty. W związku z tym odsetki od mikrokredytów są wysokie (od 20 do 65%), a czas spłaty krótki.
- ▶ Mikrokredyty mają 95% spłacalność, jednak zdarza się, że jest ona osiągana w kontrowersyjny sposób, np. niewypłacalni dłużnicy są zmuszani przez grupę, w ramach której wzięli kredyt, do zaciągnięcia kolejnych pożyczek.

Scenariusz pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na zajęciach wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2015 roku w ramach projektu „W świat z klasą”.

Publikacja dostępna pod adresem: http://bit.ly/WSK_WOS

Aktualizacja w ramach projektu „Ścieżki do Celów” w 2019 roku.

Autorka: Halina Noiszewska

Aktualizacja: Bernadetta Białek, Justyna Zamojda

Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP oraz ze środków Unii Europejskiej.

polska pomoc

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadanych prawach oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.